

Autor: Tatiana Prusskaya

Przedmiot: zajęcia z wychowawcą, zajęcia dodatkowe.

Czas: 🕒 45 min.

Grupa wiekowa: 10–14 lat

Cel: zdobycie wiedzy na temat migracji ludzi i zwierząt.

Po tych zajęciach uczniowie i uczennice dowiedzą się:

- od kiedy migrują ludzie;
- dlaczego ptaki noszą obrączki;
- dlaczego ptaki migrują;
- kto ze stada migrujących fok rozpoczyna migrację jako pierwszy;
- kto jest wędrownym rekordzistą wśród zwierząt;

Po tych zajęciach uczniowie i uczennice będą potrafili:

- wskazać i opowiedzieć o pierwszych migracjach ludzi;
- wskazać i opowiedzieć o migracjach ptaków;
- wskazać i opowiedzieć o migracjach fok;

Instrukcja przeprowadzenia quizu za pomocą narzędzia Kahoot:

👉 https://bit.ly/instrukcja_kahoot_fundacja_emic

Zagraj z klasą w Kahoot. Kliknij w link:

👉 https://bit.ly/migracje_znane_od_lat_kahoot

1. Jak dawno temu ludzie zaludnili prawie całą planetę?

a) 14 tys. lat temu;

c) ponad milion lat temu;

b) około miliona lat temu;

d) do dziś nie została zaludniona w całości.

Ziemię zaczęto uważać za prawie całkowicie zamieszkałą, gdy ludzie dotarli do południowej części Ameryki Południowej, a stało się to 14 tys. lat temu.

Źródło:

Migracje starożytnych ludzi, <https://postnauka.ru/video/99638> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

2. Kiedy odnotowano pierwszą długotrwałą migrację ludzi?

a) do 500 tys. lat temu;

c) od 1 do 1,5 mln lat temu;

b) od 500 tys. do 1 mln lat temu;

d) od 1,5 do 2 mln lat temu.

Pierwsza odnotowana migracja miała miejsce 1,8 mln lat temu.

3. Który gatunek ludzki migrował jako pierwszy?

a) Australopitek;

c) Homo ergaster;

b) Neandertalczyk;

d) Homo sapiens.

Homo ergaster był w stanie migrować, ponieważ w wyniku ewolucji cechował się proporcjami ciała podobnymi do współczesnych ludzi. Pozwalało mu to przemieszczać się na znaczne odległości.

Źródło:

Migracje starożytnych ludzi, <https://postnauka.ru/video/99638> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

4. Jak ludzie dowiedzieli się, że ptaki migrują?

a) zakładali ptakom identyfikatory;

c) podążali za ptakami;

b) udomowili ptaka, który wrócił do domu;

d) śledzili je za pomocą GPS-u.

Naukowiec Hans Mortensen przymocował małe ołowiane płytki do stóp szpaków i był w stanie wyśledzić, że oznaczone przez niego ptaki wracają co roku w mniej więcej to samo miejsce.

Źródła:

M. Walters, *A Brief History of Ornithology*, New Haven, Connecticut 2003,
N. Feoktistova, Motyle wędrowne, „Biologia”, nr 30 (2004),
<https://bio.1sept.ru/article.php?ID=200403001> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

5. Kiedy ludzie dowiedzieli się, że ptaki migrują do cieplejszych krajów?

a) w latach 1890-1899;

c) w latach 400-430;

b) w latach 1500-1520;

d) około XV wieku.

Hans Mortensen w 1899 r. wynalazł pierwsze aluminiowe obrączki, na których drukowano numer i adres zwrotny, co umożliwiło precyzyjne określenie miejsc wędrówek ptaków i wnioskowanie o kierunkach ich migracji.

Źródła:

M. Walters, *A Brief History of Ornithology*, New Haven, Connecticut 2003,
N. Feoktistova, Motyle wędrowne, „Biologia”, nr 30 (2004),
<https://bio.1sept.ru/article.php?ID=200403001> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

6. Czy motyle mogą migrować?

a) tak;

c) tak, ale tylko niektóre gatunki;

b) nie;

d) tylko gatunki nocne.

Istnieją badania, potwierdzające, że niektóre gatunki motyli wronnych (np. motyl monarcha) mogą migrować na znaczne odległości.

Źródła:

Migracje zwierząt, Nieznane o znanym – ciekawostki o roślinach i zwierzętach,
<http://www.life-nature.ru/articles/8/article198.htm> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

7. Kto ze stada migrujących fok rozpoczyna migrację jako pierwszy?

a) samice;

c) cielęta;

b) samce;

d) wszyscy jednocześnie.

Samce i samice podróżują zwykle osobno. Samce wyruszają jako pierwsze, przybywają na miejsce i zakładają gawrę w oczekiwaniu na samice.

Źródło:

E. D. Krasnova, *Mistrz trasy przelotu: rybitwa popielata* (*Sterna paradisae*). Kandalaksa: oficjalna strona internetowa rezerwatu, 2009 r.

8. Kto jest wędrownym rekordzistą wśród zwierząt?

a) rybitwa polarna;

c) łosoś;

b) żuraw;

d) kaczka.

Rybitwa polarna jest zdecydowaną rekordzistką pod względem odległości migracji, przemierzając rocznie 35 000 kilometrów z Arktyki na Antarktydę.

Źródła:

Л. В. Соколов, *Dlaczego ptaki wędrowne wracają do domu*, Moskwa, 1991 r., <https://coollib.com/b/365947-leonid-viktorovich-sokolov-pochemu-pereletnyie-ptitsyi-vozvraschayutsya-domoy> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

9. Dlaczego ptaki wylatują do cieplejszych krajów?

a) bo lubią słońce;

c) ze względu na obecność drapieżników;

b) nie podoba im się tam;

d) nie ma dla nich wystarczającej ilości pożywienia.

Ponieważ duża liczba ptaków migruje do cieplejszych krajów, aby tam przezimować, w miejscu gdzie robi się chłodno w pewnym momencie zaczyna brakować im pożywienia.

Źródło:

<https://www.sb.by/articles/prileteli-na-krylyakh-vesny.html> dostęp z dnia 21.08.2023 r.

10. Czy temperatura wpływa na migrację ptaków?

a) nie;

c) tylko w wypadku niektórych gatunków;

b) tak;

d) kwestia ta nie została dostatecznie zbadana przez naukowców.

W czasie ciepłej pogody ptaki latają znacznie szybciej i są w stanie pokonać dystans około 200 kilometrów bez zatrzymywania się.

Redakcja merytoryczna: Sylwia Antonowicz

Redakcja językowa: Adrian Jankowski

Skład graficzny: Kasia Piątek, kasiapiatek.pl

Miejsce i rok wydania: Toruń 2023 r.

FUNDACJA
EMIC

NRC NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Materiał edukacyjny powstał w ramach projektu „Przyjazna szkoła - integracja i edukacja”, który Fundacja EMIC realizuje przy wsparciu Norwegian Refugee Council i Norwegian Ministry of Foreign Affairs.